Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 89

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ НА БАЗАХ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (ЗОЗ)

м. СУМИ

Управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»
Юлії РЯБОКОНЬ
11.12. 2024 № 437

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 89
для здобувачів освіти під час навчальної практики на базах закладів охорони здоров'я (ЗОЗ)

1. Загальні положення

1.1. Під час навчальної практики на здобувачів освіти можуть впливати фізичні, хімічні, біологічні й психофізіологічні шкідливі виробничі фактори.

1) Фізичні фактори:
- мікроклімат – температура, вологість, швидкість руху повітря, теплове випромінювання;
- неіонізуючі електромагнітні поля і випромінювання (у тому числі лазерне і ультрафіолетове);
- іонізуючі випромінювання, у тому числі небезпека опромінення через рентгенівські апарати;
- виробничий шум, ультразвук, інфразвук;
- вібрація (загальна, локальна);
- освітлення – відсутність або недостатня освітленість, прямі та відбиті промені, що осліплюють, пульсація освітленості.

2) Хімічні фактори:
- речовини хімічного походження, у т.ч. небезпека ураження хімічними реагентами – дезінфікуючі засоби, лікарські препарати тощо;
- деякі речовини біологічної природи, що отримані хімічним синтезом, та (або) для контролю яких використовуються методи хімічного аналізу.

3) Біологічні фактори – мікроорганізми – продуценти, живі клітини і спори, що містяться в препаратах, патогенні мікроорганізми.

4) Психофізіологічні фактори – фізичні й нервово – психічні перевантаження, що зумовлені певними факторами трудового процесу, зокрема важкість та напруженість праці (маса вантажу, що переміщується, робоча поза, ступінь монотонності навантажень, режим роботи, інтелектуальні, сенсорні, емоційні навантаження тощо).

1.2. Основні правила захисту для майбутніх медичних працівників від інфекції:
- володіння інформацією про конкретні джерела інфекції;
- часте і ретельне миття рук;
- накладання водонепроникних пов'язок на порізи і садна;
- дотримання безпеки під час роботи із кров'ю та іншими біологічними матеріалами пацієнтів;
- проведення профілактичних щеплень проти поширених інфекційних захворювань;
- формування у працівників та здобувачів освіти високої протиепідемічної настороженості;
- застосування спецодягу, засобів індивідуального захисту: захисні маски, гумові рукавички, непромокальні фартухи, герметичні захисні окуляри, захисні екрани для обличчя тощо;

1.3. Їсти та курити на робочих місцях заборонено. Приймати їжу слід у спеціально обладнаних приміщеннях, курити – у спеціально обладнаних і вказаних місцях.

1.4. Для захисту від дії хімічних чинників необхідно дотримуватись таких загальних правил:
- застосовувати спецодяг, закрите взуття, захисні рукавички, індивідуальні засоби захисту органів дихання;
- забезпечити нормальне функціонування загальнообмінної вентиляції, кондиціювання повітря;
- удосконалювати та розробляти нові технологічні процеси, які виключають використання шкідливих хімічних речовин;
- мати повну інформацію про хімічні препарати, з якими працюють;
- замінювати шкідливі речовини менш шкідливими;

- організовувати дистанційне управління технологічними процесами;
- удосконалювати конструкцію обладнання;
- контролювати стан повітряного середовища на робочих місцях;
- проводити періодичну токсикологічну експертизу і гігієнічну стандартизацію всіх хімічних речовин;
- хімічні препарати, які потрапляють на шкіру, негайно змивати водою. Якщо препарат потрапив на спецодяг, його слід відразу ж зняти, щоб препарат не проник на шкіру.

1.5. Потрібно знати вимоги наступних нормативних документів:

1) наказ МОЗ України від 03.08.2021 № 1614 «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/ закладах надання соціальних послуг/ соціального захисту населення»;

2) наказ МОЗ України від 08.06.2015 № 325 «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами»;

3) наказ МОЗ України від 06.05.2021 № 882 «Про затвердження санітарно-протиепідемічних правил і норм використання ультрафіолетового бактерицидного випромінювання для знезараження повітря та дезінфекції поверхонь в приміщеннях закладів охорони здоров'я та установ\закладів надання соціальних послуг\ соціального захисту населення»;

4) наказ МОЗ України від 05.11.2013 № 955 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо захисту від зараження ВІЛ-інфекцією при виконанні професійних обов'язків»;

5) наказ МОЗ України від 11.08.2014 № 552 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів в закладах охорони здоров'я»;

6) постанова Головного державного санітарного лікаря України від 28.01.2002 N 1 «Правила влаштування і безпеки роботи в лабораторіях (відділах, відділеннях) мікробіологічного профілю»;

6) наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 «Правила пожежної безпеки в Україні».

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. До практичних занять в закладах охорони здоров'я допускаються особи, які пройшли медичний огляд і не мають протипоказань.

2.2. Викладачі та здобувачі освіти повинні одягнути спецодяг, спецвзуття, у разі необхідності інші засоби індивідуального захисту.

2.3. Перед використанням слід оглянути необхідні пристрої, прилади, інструменти, електрообладнання, підготувати для виконання завдань своє робоче місце.

2.4. При виявленні недоліків слід доповісти про них викладачу (завідувачу відділення).

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Здобувачі освіти повинні виконувати тільки доручену роботу в межах навчальної програми.

3.2. Під час виконання завдання не слід відволікатися та займатися сторонніми справами.

3.3. У кабінетах фізіотерапії, лабораторіях працювати здобувачам освіти із реактивами, електричними приладами та обладнанням без нагляду та дозволу викладача заборонено.

3.4. Здобувачам освіти та викладачам не можна самостійно усувати несправності електромережі та електрообладнання чи будь-якого устаткування, це повинен робити кваліфікований персонал.

3.5. Не слід залишати без нагляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, медичне обладнання інше електроустаткування.

3.6. Під час роботи з апаратами, обладнанням обов'язково слід виконувати правила експлуатації, що вказані в інструкції з експлуатації заводу-виробника.

3.7. Не слід торкатися руками або металевими предметами до корпусів електрообладнання і оголених проводів, що знаходиться під напругою.

3.8. Не можна зберігати біля електроприладів одяг та легкозаймисті матеріали.

3.9. Під час виконання професійних обов'язків необхідно використовувати на робочому місці засоби захисту: захисні пов'язки, гумові рукавички, непромокальні фартухи, захисні екрани, герметичні окуляри, спецодяг та спецвзуття. Слід також користуватися захисними пристосуваннями, за допомогою яких можна ізолювати предмети, що є джерелом інфекцій, які передаються з кров'ю (наприклад, міцні герметичні контейнери для гострих інструментів, які розташовують поруч з місцем їх використання і вчасно замінюють, щоб запобігти їх переповненню), або виключити зіткнення з ними під час маніпуляцій (наприклад, безпечні голки і безголкові системи для внутрішньовенних інфузій, не можна згинати чи ламати використані голки, одягати ковпачки на них).

3.10. Всі пошкодження на руках мають бути закриті лейкопластиром.

3.11. Під час роботи з хімічними речовинами слід обов'язково використовувати спецодяг та гумові рукавички.

3.12. Особам з чутливою шкірою під гумові рукавички слід одягати латексні або рукавиці з поліхлорвінілу (ПВХ) з підкладкою з бавовни. Працювати з порошками потрібно в бавовняних рукавичках, з хімічними рідинами – у гумових або з ПВХ. Захисні і зволожувальні креми допоможуть відновити природний жировий шар шкіри.

3.13. Всі роботи з легкозаймистими речовинами (ефір, бензол, ацетон, спирт тощо) проводяться у витяжній шафі при включеній вентиляції, вимкнутих газових пальниках і нагрівальних електроприладах відкритого типу.

3.14. Працювати з несправним інструментом, обладнанням, устаткуванням суворо заборонено.

3.15. Викладачі та здобувачі освіти зобов'язані дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також особисту безпеку і здоров'я довколишніх під час проведення практичних занять чи перебування на території закладу охорони здоров'я.

3.16. Узагальнені правила безпеки під час навчальної практики на базах закладів охорони здоров'я:

- володіти інформацією про конкретні джерела інфекції;
- проводити гігієнічну обробку рук до і після контакту з пацієнтом та його зовнішнім середовищем;
- ставитися до крові та інших біологічних виділень пацієнта як до потенційно інфікованих і працювати з ними лише в рукавичках; вважати всю білизну, забруднену кров'ю або різними біологічними виділеннями, як потенційно інфіковану;
- якщо цілісність шкірних покривів пошкоджена, перед початком маніпуляції їх слід закрити лейкопластирем;
- необхідно суворо дотримуватись правил знімання та використання ЗІЗ, обробки рук;
- відкриваючи флакони з медикаментами, кров'ю та її компонентами, ампули з лікарськими засобами, необхідно уникати проколів рук;
- не можна використовувати медичний інструментарій багаторазового використання, який не пройшов усього циклу дезінфекції, передстерилізаційного очищення, контролю якості ПСО та стерилізації;
- здійснювати транспортування біологічних рідин в гумових рукавичках та закритих металевих контейнерах, які, після здавання біоматеріалу в лабораторію, підлягають дезінфекції, а бланки направлень відправляти окремо в поліетиленовому пакеті;
- застосовувати ЗІЗ: спецодяг, захисні маски і респіратори, медичні рукавички, непромокаючі фартухи, захисні окуляри, захисні екрани для обличчя тощо;
- дотримуватись санепідрежиму під час виконання робочих обов'язків;
- проводити профілактичні щеплення проти поширених інфекційних захворювань;
- дотримуватись вимог безпечного використання електроустаткування, електроприладів, у т.ч. медичного призначення.

3.17. При отриманні сигналу оповіщення цивільного захисту «Повітряна тривога» слід обов'язково спуститися до захисної споруди цивільного захисту закладу охорони здоров'я, перебувати там до отримання засобами масової інформації сигналу відбою тривоги.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після закінчення заняття слід вимити руки з милом, обробити антисептиком, у разі необхідності змастити їх пом'якшувальним кремом.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При пораненні голкою або іншим гострим інструментом, забрудненим кров'ю чи біологічними матеріалами людини:

- місце контакту промивається водою з милом;
- поранена поверхня тримається під струменем проточної води кілька хвилин або поки кровотеча не припиниться.

За умови відсутності проточної води ушкоджене місце обробляється фізрозчином. При цьому не допускається стискання або тертя пошкодженого місця, видавлювання або відсмоктування крові з рани, використання розчину етилового спирту, йоду, перекису водню. На рану накласти пластир, одягти нові гумові рукавички.

5.2. При потраплянні крові або інших потенційно небезпечних біологічних рідин на непошкоджену шкіру місце контакту промивається водою з милом.

5.3. При потраплянні крові або інших потенційно небезпечних біологічних рідин в очі:

- око промивається водою або фізіологічним розчином.

При цьому не допускається: промивання очей милом або дезінфікувальним розчином; знімання контактних лінз під час промивання очей. Після промивання очей контактні лінзи знімаються та обробляються, після чого вони вважаються безпечними для подальшого використання.

5.4. При потраплянні крові або інших потенційно небезпечних біологічних рідин на слизову оболонку ротової порожнини:

- рідина, що потрапила до ротової порожнини, випльовується, ротова порожнина декілька разів промивається водою або фізіологічним розчином;
- для промивання ротової порожнини не допускається використання мила чи дезінфікувальних розчинів.

5.5. При потраплянні біоматеріалу на одяг: вбрання зняти і занурити у дезінфекційний розчин перед пранням; забруднене взуття дворазово протерти серветкою, змоченою у дезрозчині.

5.6. Про аварію слід відразу повідомити свого безпосереднього керівника (викладача).

Завідувач НВП **А.Г. Білецька**

Узгоджено:

Інженер з охорони праці **Н.О. Сіренко**